

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СПІВУЧАСТІ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕННЯХ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Зікрач Денис Олександрович

здобувач вищої освіти 3 курсу спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»
факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Плахотний Артем Павлович

підполковник поліції
старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Велика частина кримінальних правопорушень пов'язана із порушенням прав власності. Кримінальні правопорушення проти власності включають широкий спектр дій, спрямованих на незаконне заволодіння майном і порушення прав власності. Ці дії можуть включати крадіжки, грабежі, розбої, шахрайства та інші аспекти. Поняття співучасті викладене у статті 26 Кримінального кодексу України (далі по тексту – «КК України»). Як зазначено у даній статті: «Співучастю у злочині є умисна спільна участь декількох суб'єктів злочину у вчиненні умисного злочину»[1]. Співучасниками злочину є особи, які спільно вчинили злочин у формі участі, тобто умисно, спільно, узгоджено вчинили суспільно небезпечне діяння, передбачене Кримінальним кодексом України.

Залежно від того, яка роль відводиться кожному з співучасників у вчиненні злочину, співучасть поділяється на:

Організація - вчинення злочину групою осіб, які попередньо домовилися про його вчинення, розподіливши між собою ролі.

Підбурювання - схиляння іншої особи до вчинення злочину шляхом надання порад, вказівок, навіювання або інших дій.

Виконання - безпосереднє вчинення злочину.

Пособництво - надання іншому співучаснику допомоги у вчиненні злочину під час його готування, вчинення або приховування.

Деякі автори, заперечуючи безпосередній причинний зв'язок між злочинною поведінкою кожного із співучасників і скоєнням злочину в цілому, вважають, що такий зв'язок існує тільки з діями (бездіяльністю) виконавця. Прибічники цієї точки зору (М. Д. Шаргородський та ін.) стверджують, що причиною загального злочинного результату являється не що інше, як дії безпосереднього виконавця злочину.[4] Дії ж інших співучасників - організаторів, підбурювачів і посібників - є тільки умовою спричинення, проте з самим результатом їх не об'єднують причинно-наслідкові зв'язки, оскільки безпосередньої дії на об'єкт вони не чинять. [5]

Співучасть є однією з найпоширеніших форм вчинення кримінальних правопорушень проти власності. Так, у 2007 р. їх кількість складала 46,7 % від загальної кількості вчинених злочинів.[2] Основними причинами вчинення співучасті у кримінальних правопорушеннях проти власності є:

Соціально-економічні умови - бідність, безробіття, нестабільність соціальної ситуації. Банківська система життєдіяльності держави, яка пов'язана з накопиченням, розподілом і використанням державних і приватних коштів, є однією з найбільше притягальних для окремих злочинців і особливо організованих злочинних груп.[3]

Психологічні фактори - низький рівень правосвідомості, антисоціальна поведінка, прагнення до легкого заробітку.

Вплив кримінального середовища - спілкування з особами, які мають судимість, насадження їм кримінальних цінностей.

Кримінальне право України передбачає підвищену відповідальність за злочини, вчинені у співучасті. Так, за вчинення злочину організованою групою або групою осіб за попередньою змовою, покарання може бути більш суворим, ніж за вчинення того ж злочину однією особою. Особливо під час воєнного стану, важливим моментом під час дії воєнного стану є розширення повноважень щодо застосування зброї співробітниками Національної поліції України в умовах дії воєнного стану.[6]

Крім того, співучасть у кримінальних правопорушеннях проти власності може призвести до визнання особи небезпечною для суспільства і до призначення їй більш суворого покарання, ніж це передбачено законом для однієї особи.

Отже, співучасть у кримінальних правопорушеннях проти власності є серйозною проблемою, яка вимагає комплексного вирішення. Для її подолання необхідно вжити заходів як на рівні держави, так і на рівні суспільства.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III : станом на 5 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 23.11.2023);
2. Практика розгляду судами справ про злочини проти власності. URL: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/A3C2C60FB6B9E6FBC2257B7C004531C5](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/A3C2C60FB6B9E6FBC2257B7C004531C5).
3. Богдан Вадимович Троцький, Артем Павлович Плахотний "Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій при розслідуванні шахрайства в банківській сфері". 2023 рік;
4. Борка Ярослава Володимирівна "Поняття співучасті у злочині, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки" ЕОІ 10.11232/2663-4139.06.03;
5. Шаргородський, М. Д. (1960). Деякі питання загального вчення про співучасть. Правоведение, (1). 90;
6. Плахотний А. П., Швець Є. В. Додаткові повноваження поліцейського в умовах воєнного стану. Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Львівського державного університету внутрішніх справ.: 2022. с. 273.